

«شرایط بحرانی» و فرصت اندک

گوروش احمدی

دیپلمات پیشین

دکتر عراقچی به‌درستی گفته است که «اگر تا ۲۶ مهر ۴۰۴ توافق جدیدی حاصل نشود، احتمالاً با یک شرایط بحرانی مواجه خواهیم بود». اشاره ایشان به سررسید انقضای قطع‌نامه ۲۲۳۱ است که آخرین فرصت غربی‌ها برای فعال‌کردن مکانیسم ماشه به قصد برگرداندن قطع‌نامه‌های شورای امنیت علیه ایران خواهد بود. اگر اول بهمن یعنی تاریخ شروع دولت دوم ترامپ را مبنای شروع تلاش اصلی برای توافق جدید بشماریم، تنها کمتر از ۹ ماه فرصت خواهیم داشت و اگر روند دوماهه فعال‌کردن مکانیسم ماشه را نیز به حساب آوریم، زمان مفید به هفت ماه کاهش خواهد یافت. این دوره هفت‌ماهه برای رسیدن به توافقی جدید درباره موضوعاتی بسیار پیچیده بسیار اندک است. قطع‌نامه سه کشور اروپایی علیه ایران در شورای حکام آژانس را باید درواقع در ادامه تلاش‌هایی دانست که این سه کشور از نوامبر گذشته برای زمینه‌سازی جهت توسل به مکانیسم ماشه تا قبل از ۲۶ مرداد شروع کرده‌اند.

در شرایطی با چنین جدول زمانی فشرده‌ای مواجه هستیم که شرایط در یکی، دو سال اخیر بسیار دگرگون شده است. در این مدت هم اهرم‌های سیاست خارجی ایران و مباحثی مانند بازدارندگی دستخوش تحولاتی اساسی شده‌اند و هم روابط ایران با اروپا و دوستانی مانند چین و روسیه متحول شده است. رابطه ایران با اروپا هیچ‌گاه در چند سده اخیر تا به این حد بحرانی نبوده و حمایت چین و روسیه از مواضع پوچ اسارات درباره سه جزیره ایرانی و نیز مسئله کردپور زنگه‌زور نیز ممکن است اعتماد تهران به چنین دوستانی را متزلزل کرده باشد. مهم‌تر اینکه شرایط داخلی نیز با توجه به تلنباژ شدن مشکلات و ناترازی‌ها وارد مرحله متفاوتی شده و دیگر مانند چند دهه اخیر ممکن است تحمل استخوان لای زخم‌ها و بلاکلیفی‌های بی‌پایان را نداشته باشد. در پرتو شرایط جدید باید توجه داشت که شرایط ذهنی طرف مقابل نیز تغییر کرده است. دراین‌میان اهرم موجود در دست ایران یعنی برنامه هسته‌ای نیز اهرمی بسیار پرمخاطره است و استفاده از آن، کشور را با ریسک جنگ مواجه خواهد کرد؛ جنگی که ممکن است بعد از ضربات بینگ‌بنگی اخیر بین ایران و اسرائیل به نظر برخی محتمل‌تر شده باشد.

مقاماتی که برای مواجهه با «شرایط بحرانی» برنامه‌ریزی می‌کنند، همچنین باید توجه داشته باشند که ما تجربه به‌برجام به‌عنوان یک توافق تک‌موضوعی را داشته و دیده‌ایم که یک زخم پانسمان‌شده نمی‌تواند از آسیب دیگر زخم‌های باز مصون بماند. در این زمینه تأکید دکتر عراقچی بر «مدیریت تنش» و غیرممکن بودن حل مشکلات با غرب به دلیل «مسائل مبنایی» امید چندانی ایجاد نمی‌کند. اگر یک توافق تک‌موضوعی با حضور اوباما در کاخ سفید و با وجود مخالفت منطقه ممکن شد و امکان احیای آن نیز در دوره بایدن وجود داشت، در دوره ترامپ امکان تکرار آن وجود نخواهد داشت. اتهام ترامپ به ایران در دولت اولش مبنی بر نقض «روح» به‌برجام که اشاره به بندی در مقدمه به‌برجام راجع به «صلح در منطقه» است، گویای همین امر بود. اسرائیل و شیوخ عرب که تصور می‌کردند به‌برجام دست ایران را برای فعالیت بیشتر در منطقه باز خواهد کرد، با وجود ترامپ در کاخ سفید در موقعیت بسیار بهتری برای جلوگیری از تکرار یک توافق تک‌موضوعی دیگر هستند. به هر حال، به قول آقای عراقچی ایران در آستانه یک «شرایط بحرانی» قرار دارد و واقع‌بینی حکم می‌کند که مقامات ما بر مبنای داده‌های زمینی و نه فضایی درباره آن بیندیشند و به فکر راه‌حلی برای اجتناب یا عبور سالم از آن باشند. نخستین گام نیز برخورد واقع‌بینانه و منطقی با قطع‌نامه‌ای است که قرار است فردا در آژانس تصویب شود و بخشی از تمهیدات برای فعال‌کردن مکانیسم ماشه باشد. دراین‌میان یک وجه مثبت در رویکرد ترامپ وجود دارد و آن اینکه او مُصر به اجتناب از جنگ است و رابط‌های با «تغییر رژیم» و حقوق بشر هم ندارد. او در دولت اولش نیز از طریق ژاپن، فرانسه و سناتور رند پیتال و… تلاش زیادی برای مذاکره با ایران کرد. او شخص پیچیده‌ای نیز نیست و عمدتاً در فکر راضی‌کردن پایگاه رای خود در آمریکا است. به‌علاوه هر توافقی با او شانس قطعی تصویب در کنگره و ماندگار بودن را نیز خواهد داشت. اینها عواملی است که در گذشته زمینه‌ساز کار دیگر کشورها با دولت او بود. دلیلی ندارد که همین عوامل نتواند موجب کشایشی در کار ایران و آمریکا شود. چنین کشایشی می‌تواند به ایران امکان دهد تا بر خطر اصلی که از ناحیه برخی از همسایگان، کشور را تهدید می‌کند، متمرکز شود؛ همسایگانی که کرکس‌وار منظر فرصت هستند و غنیمت خود را طلب می‌کنند.

سه‌شنبه ۲۹ آبان ۱۴۰۳
۱۷ جمادی‌الاول ۱۴۴۶
۱۹ نوامبر ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۹۷۹
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: تحریم کشتیرانی ایران از سوی اتحادیه اروپا • رسانه و مسئولیت اجتماعی در برابر انتشار اخبار خودکشی • پرسپولیس از شکایت بیراوند تبرئه شد

وفاق قوا برای رفع فیلترینگ

شرق: «در موضوع رفع فیلترینگ به نگاه مشترک میان سران رسیده‌ایم؛ جمله‌ای نوبدبخش از مسعود پزشکیان که نشان از تحقق این وعده مهم رئیس‌جمهور در آینده نه‌چندان دور دارد. بیست‌وسوم آبان بود که رئیس‌جمهور در جلسه هیئت دولت با بیان اینکه «دولت به دنبال ایجاد نگاه مشترک با دیگر نهادهای حاکمیتی درباره رفع فیلترینگ است»، بر ضرورت تسریع در اجرای مصوبه جلسه شورای عالی فضای مجازی و تشکیل کارگروه ویژه به منظور بررسی ابعاد مختلف این موضوع، رفع دغدغه‌ها و نگرانی‌ها در این زمینه و ارائه نتیجه به جلسه بعدی این شورا برای تصمیم‌گیری نهایی تأکید کرد. بنابراین باید نتیجه گرفت این وفاق و نگاه مشترک شکل گرفته است، اما اینکه چه زمانی به مرحله اجرا درخواهد آمد، هنوز مشخص نیست. مسعود پزشکیان در

در جریان دیدار با رهبر معظم انقلاب، رئیس‌جمهور ایران با مقامات ایرانی و روسی در خصوص رفع فیلترینگ گفت‌وگو کرد.

کاخ سفید به اوکراین اجازه داد از تسلیحات آمریکایی برای حمله به خاک روسیه استفاده کند چرخش بایدن در دقیقه ۹۰

صفحه ۵

یادداشت

مخاطرات یک ابداع

تحلیلی ترمینولوژیک از کلینیک ترک بی‌حجابی

غنچه راهب

رئیس انجمن سلامت اجتماعی شمیران

۱- زبان، اختراع ارزشمند بشر و ابزاری بنیادین برای انتقال مفاهیم و اندیشه‌های انسانی است. تکامل زبان طی زمانی دراز شکل گرفته و ظرایف زبان در طول قرن‌ها صیقل خورده است. مردمان یک جامعه و به‌خصوص نهادهای رسمی آن جامعه در پاسداشت زبان و مصون داشتن آن از اشتباهات سهوی یا عمدی، نقشی حائز اهمیت دارند؛ چراکه اگر معانی واژگان جابه‌جا و خارج از قراردادهای پذیرفته‌شده ادبی و عرفی به کار روند، اساسا دیری نمی‌پاید که زبان فاقد معنا می‌شود.

۲- به‌کارگیری عبارت کلینیک بی‌حجابی ترک بی‌حجابی دو پرسش را در ذهن خلق می‌کند؛ اولاً آیا به‌کاربردن این واژگان در کنار هم به لحاظ زبان‌شناسی صحیح است؟ ثانیاً آیا بی‌حجابی یک بیماری است؟

از نظر زبان‌شناسی واژه «ترک» را برای مصادیقی به کار می‌بریم که رفتار، نشانه یا نمودی بیرونی از یک واقعیت وجود دارد و می‌خواهیم آن را حذف کنیم و از میان برداریم. برای مثال وقتی می‌گوییم «ترک اعتیاده»، اعتیاد به‌مثابه یک رفتار وجود دارد و هدف ترک آن است. اما وقتی می‌گوییم «ترک بی‌حجابی» به‌واقع چگونه می‌توان چیزی را که وجود ندارد، ترک کرد؟ اما آیا به‌کارگیری واژه کلینیک صحیح است؟ اگر بی‌حجابی را یک اختلال یا بیماری بینکاریم، از واژه کلینیک می‌بایست

یادداشت

مسیر جسورانه به سوی صلح

توافقی که می‌تواند روابط ایران و آمریکاواقصاد جهانی را متحول کند

پس از دهه‌ها دشمنی، یک راه‌حل مبتنی بر منافع اقتصادی و امنیتی می‌تواند به حل مشکل دیرینه روابط ایران و آمریکا کمک کند. با تمرکز بر منافع مشترک –امنیت، فرصت‌های اقتصادی

و ثبات منطقه‌ای- یک توافق تحول‌آفرین می‌تواند دوره‌ای جدید از همکاری را ایجاد کند که نه‌تنها برای ایران و آمریکا، بلکه برای تمام خاورمیانه مفید باشد. این رویکرد که شامل ایجاد شغل، سرمایه‌گذاری و یک توافق صلح پایدار است، می‌تواند راهی به سوی بزرگ‌ترین شراکت اقتصادی جهان و پایان یکی از طولانی‌ترین درگیری‌های ژئوپلیتیکی قرن بیستم و بیست‌ویکم باشد.

فرصت اقتصادی: توافق ۲ تریلیون‌دلاری که همه را منتفع می‌کند

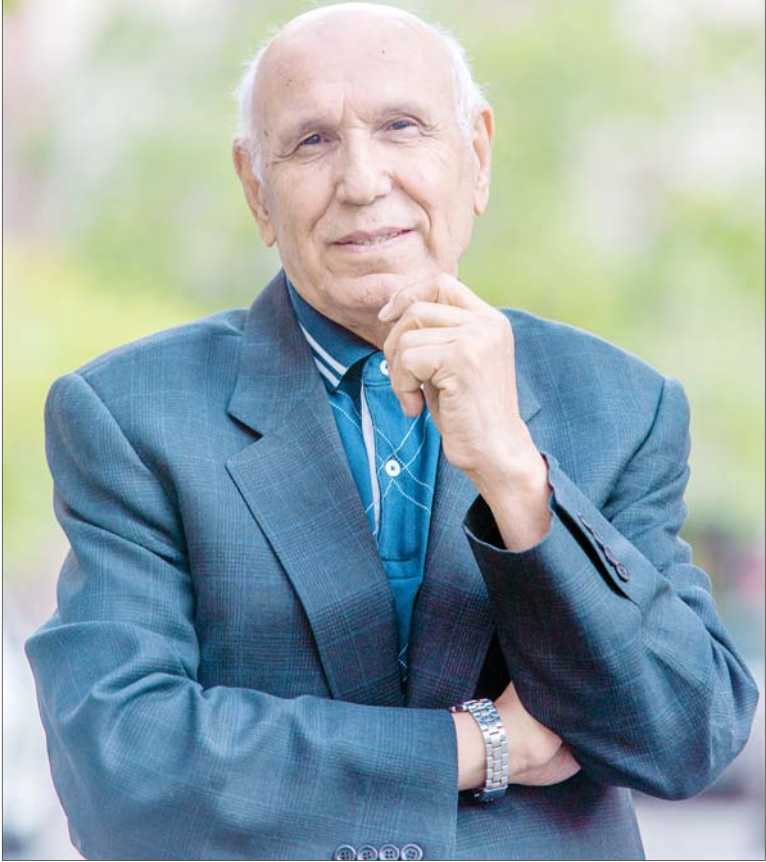
در لحظه‌ای بی‌سابقه از فرصت، ایران و آمریکا شانس دارند تا بزرگ‌ترین شراکت اقتصادی جهان را شکل دهند. توافق پیشنهادی که ارزشی بیش از دو تریلیون دلار دارد، می‌تواند بازارهای وسیع و تا حد زیادی دست‌نخورده ایران و متحدانش -سوریه، عراق، لبنان و یمن- را به روی کسب‌وکارهای آمریکایی باز کند و موجی از رونق اقتصادی ایجاد کند که هم برای دو کشور و هم برای تمام منطقه مفید خواهد بود. ایران دارای ۲۷ تریلیون دلار منابع طبیعی است که طبق ارزیابی‌های منابع و ذخایر جهانی، حدود سه تریلیون دلار از این منابع برای تأمین مالی پروژه‌های منطقه‌ای در دسترس است. طبق گزارش‌های بانک جهانی، ایران دارای دومین ذخایر بزرگ گاز طبیعی جهان و چهارمین ذخایر بزرگ نفت است که می‌تواند زمینه‌ساز پروژه‌های عظیم پیشنهادی باشد. تصور کنید توافقی که در آن آمریکا می‌تواند در بزرگ‌ترین پروژه‌های زیربنایی تاریخ شرکت کند؛ خرید هزارو ۵۰۰ هوایمای بوئینگ، هشت میلیون خودرو، ساخت صد پالایشگاه و سرمایه‌گذاری‌های تکنولوژیک در بخش‌های کشاورزی، فناوری اطلاعات، داروسازی و تولید. پتانسیل رشد اقتصادی مشترک فوق‌العاده است. برای مثال، بخش حمل‌ونقل ایران می‌تواند شاهد رونق در سفرهای هوایی و لجستیکی باشد. درحالی‌که بخش انرژی از طریق احداث پالایشگاه‌ها و زیرساخت‌ها، ایران را به بازیگر اصلی در بازار انرژی جهانی تبدیل می‌کند.

شرق

یک کتاب، یک نویسنده: گفت‌وگوی احمد غلامی با فرهنگ رجایی

رضاشاه میوه‌چین مشروطه

درباره کتاب «روایت فرهنگ رجایی از مسئله توسعه در ایران»

این گفت‌وگو را در صفحهٔ مجبوراید عکس‌نگار کوروش شرق

سخنگوی وزارت خارجه با تکیه بر سه اصل عزت، حکمت و مصلحت و با اشاره به روابط ایران و اروپا:

آماده گفت‌وگو هستیم

برگزیده‌ها

کارشناسان درباره سرنوشت صادرات نفت ایران با قدرت گرفتن دوباره دونالد ترامپ در آمریکا می‌گویند

بازی ترامپ و نفت

«شرق» نشست پیش‌روی شورای حکام و احتمال صدور قطع‌نامه ضدایرانی از سوی اروپایی‌ها را بررسی می‌کند

یک نشست نفس‌گیر

جرا بازی فرقیزستان برای طارمی اهمیت زیادی دارد؟

روزمهدی

در جریان دیدار با رهبر معظم انقلاب، رئیس‌جمهور ایران با مقامات ایرانی و روسی در خصوص رفع فیلترینگ گفت‌وگو کرد.

پیام محمد جواد ظریف به یهودیان جهان

در جریان دیدار با رهبر معظم انقلاب، رئیس‌جمهور ایران با مقامات ایرانی و روسی در خصوص رفع فیلترینگ گفت‌وگو کرد.

پاسخ وزارت ورزش به گزارش شرق

در جریان دیدار با رهبر معظم انقلاب، رئیس‌جمهور ایران با مقامات ایرانی و روسی در خصوص رفع فیلترینگ گفت‌وگو کرد.

نگاه

دادگاه صلح

نوزاد ناخواسته نظام تقنینی

یادداشتی از ایمان دمیری

یادداشت

یادداشت

آنچه «سیاست» را می‌سازد

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

«هیچ‌کس نمی‌دانست میزان تولید چقدر بوده است... آنچه آدم می‌دانست، این بود که در هر فصل تعداد افزون از شماری پوتین بر روی کاغذ در حال تولید بود، اما نیمی از جمعیت اقیانوسیه پابرهنه بودند».

(۱۹۸۴– جورج اورول)

آقای پزشکیان در بازدید از شهر کتاب در حاشیه کتاب «۱۹۸۴» نوشت: «قول می‌دهم با مردم صادق باشم و وعده دروغ ندهم» و ظاهراً نیز تاکنون چنین کرده است. چنان‌که مثلاً در همین روزها درساره صرفه‌جویی در مصرف گاز صادقانه به مردم می‌گوید: «من در خانه لباس گرم می‌پوشم، دیگران هم می‌توانند این‌کار را انجام دهند». اما آیا این وجه مثبت از رفتار مسئولان دولتی به‌عنوان کارویژه نظام حکمرانی کفایت می‌کند؟ همین دو سال قبل بود که آقای اوجی، وزیر نفت دولت سیزدهم، گفته بود:

«دمای خانه خودم را بیشتر از ۲۱ تا ۲۲ درجه نمی‌کنم. وارد منزل که می‌شوم سریع لباس گرم می‌پوشم و نمی‌گذارم اسراف شود» (۱۴۰۱/۱۰/۲۱). صداقت و کاربدستان نظام حکمرانی یعنی دانش، اراده و توانایی، امکان بهروزی و سعادت شهروندان را بعید و نامایلمت زندگی آنان را تشدید می‌کند. چنان‌که مثلا در صورت تداوم این روند، سال آینده دولتمردان با کمال صداقت و بی‌رودربایستی، توصیه به گذاشتن کرسی و استفاده بیشتر از پتو و لحاف برای مقابله با سرما و چراغ گردسوز و علاالدین برای روشنایی و پخت غذا و... خواهند کرد. اما آیا این روش حکمرانی اقتصادی قابل دوام است و در جهان هوش مصنوعی و ابرشهرهای دیجیتال، دهشتناک نیست؟!

^[1] صفحهٔ مجبوراید عکس‌نگار کوروش شرق

^[2] صفحهٔ مجبوراید عکس‌نگار کوروش شرق

^[3] صفحهٔ مجبوراید عکس‌نگار کوروش شرق

^[4] صفحهٔ مجبوراید عکس‌نگار کوروش شرق